https://doi.org/10.33004/reumatizam-supp-73-1-10

Da li možemo da izlečimo reumatoidni artritis?

Can we cure rheumatoid arthritis?

Gorica Ristić [1]

[1]*Vojnomedicinska akademija, Beograd, Srbija*

Reumatoidni artritis (RA) je i dalje hronična progresivna autoimuna bolest, uprkos značajnom napretku u lečenju. Trenutne preporuke potenciraju rano započinjanje terapije lekovima koji modifikuju tok bolesti (DMARDs) i strategiju lečenja do cilja. Definisanjem efektorskih citokina koji su uključeni u patogenezu RAi sintezom lekova za njihovu neutralizaciju, remisija je postala realno dostižan cilj kod mnogih bolesnika.

S obzirom da remisija ukazuje da je bolest adekvatno kontrolisana, ali i dalje prisutna, sledeći cilj je bila remisija bez lekova (DFR – Drug-free remission). Uslovi za pokušaj DFR su bili: 1) održiva remisija od najmanje 6 meseci, 2) stabilna DMARD terapija i 3) prekid glukokortikoida. Nakon postignute DFR, izazov je bio njena održivost (Sustained DFR; SDFR), a zatim je usledilo i razmišljanje da li možemo da idemo dalje, tj. ka potpunom izlečenju bolesti?

Ovakvo stepenovanje same bolesti je dovelo do toga da govorimo o različitim dubinama remisije: 1) o jednostavnoj kliničkoj remisiji (odsustvo znakova i simptoma u zglobovima); 2) imidžing/serološkoj remisiji, tzv. "duboka" remisija (odsustvo ultrazvučnog sinovitisa i/ili normlizacija markera upale); 3) imunološka remisija (imunološko resetovanje i serokonverzija u odnosu na autoantitela). Ova stanja se mogu značajno razlikovati u verovatnoći recidiva, pri čemu su negativnost na anticitrulinirana autoantitela I postizanje "duboke" remisije povezani sa najvećom šansom za izlečenje. Međutim, u nedavno objavljenoj analizi 14 kliničkih i 5 opservacionih studija se navodi da samo 11.6–19.4% pacijenata postiže SDFR preko 12 meseci sa trenutnim terapijama. Šta je razlog? Sama kontrola inflamacije ne može da dovede do izlečenja. Fokus terapije treba usmeriti korak unazad, tj prema osnovnim faktorima bolesti, tzv. "drivers". Ovi bazični mehanizmi predstavljanju pokreteče bolesti koji podstiču održivu imunološku aktivaciju i kontinuiranu proizvodnju efektorskih citokina čime sprečavaju izlečenje. Pretpostavlja se da postoje tri glavna tipa pokretača koji narušavaju prelazak iz remisije u izlečenje kod RA: pokretači povezani sa aktivacijom adaptivnog imunološkog sistema, pokretači povezani sa promenama u sinovijalnom tkivu, i takozvani „daljinski" faktori (cigarete i crevna mikrobiota). Da bi se postigao izlečenje RA, potrebno je razviti strategije za terapijsko rešavanje pokretača RAi prekida putanje bolesti, zato što doživotna, iako efikasna, kontrola upale ne može biti krajnji cilj kod RA.

Ključne riječi: reumatoidni artritis, remisija, izlečenje
Keywords: rheumatoid arthritis, cure, remission
E-mail adresa prezentirajućeg autora: goricaris68@gmail.com
Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa